

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi verontilityslain 12 f §:n ja tuloverolain 124 b §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi verontilityslain 12 f §:n ja tuloverolain 124 b §:n muuttamisesta (HE 82/2020 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- erityisasiantuntija Jussi Laitila, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Merja Taipalus, valtiovarainministeriö

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- Suomen Kuntaliitto

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sekä verontilityslakia että tuloverolakia.

Kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettaisiin 10 prosenttiyksiköllä 32,13 prosentista 42,13 prosenttiin ja valtion jako-osuutta alennettaisiin vastaavasti 67,87 prosentista 57,87 prosenttiin verovuodelta 2020 tehtävissä yhteisöveron tilityksissä. Esitys on osa koronavirusepidemiaan liittyvää kuntien tukemisen toimenpiteiden kokonaisuutta, jonka tarkoituksena on turvata peruspalvelujen järjestämisen edellytykset ja helpottaa poikkeustilanteesta johtuvia kuntien talouden haasteita.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Valiokunnan mietintö VaVM 10/2020 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valtion taloudellinen tuki kunnille koronaviruspandemian aiheuttaminen vaikutusten johdosta jakaantuu neljään toisiaan täydentävään osaan: sairaanhoitopiireille kohdistuva korvaus koronakriisin aiheuttamista lisäkustannuksista, kuntien yhteisöveron jako-osuuden määräaikainen korotus vuodelle 2020, peruspalveluiden valtionosuuden määräaikainen korotus ja harkinnanvarainen valtionosuuden korotus. Tällä esityksellä toteutetaan edellä mainittu yhteisöveron jako-osuuden määräaikainen korotus. Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää ehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä muuttamattomana.

Esityksen vaikutukset yksittäisten kuntien tuloihin vaihtelevat sen mukaan, miten suuri osuus kunnan verotuloista muodostuu yhteisöverosta. Ne kunnat, joissa yhteisöveron merkitys on suuri, hyötyvät eniten jako-osuuden korotuksesta. Toisaalta näiden kuntien verotuottomenetykset ovat suurimmat yhteisöveron tuoton alentuessa. Valiokunta pitää valittua mallia perusteltuna, sillä esitys kompensoi oikealla tavalla kuntien verotulojen vähenemistä. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on myös puollettu tapaa, jossa merkittävä osa valtion tukikokonaisuudesta kohdennetaan yhteisöveron kautta, sillä koronaviruspandemian vaikutus yhteisöveron tuottoon on suhteellisesti suurin.

Kuntien yhteisöverotulojen suhdannevaihtelua vähentää kuntien jako-osuuden laskentatapa ja kuntien välinen verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus. Yksittäisen kunnan jako-osuus on kahden viimeksi valmistuneen verotuksen tietojen perusteella laskettujen jako-osuuksien keskiarvo. Verotuloihin perustuvassa valtionosuuksien tasauksessa puolestaan otetaan huomioon muiden verojen ohella kuntien osuus yhteisöveron tuotosta. Esitetyn yhteisöveron jako-osuuden korotuksen perusteella laskettu yhteisöveron tuotto otetaan näin huomioon myöhemmin tehtävissä verotuloihin perustuvassa valtionosuuksien tasauksessa. Kuntien yhteisöveron jako-osuuden määräaikainen korotus ei täten anna aihetta tarkastella tässä vaiheessa yksittäisten kuntien jako-osuuksia, vaan niiden tarkistustarpeet arvioidaan myöhemmin. Valiokunta pitää tärkeänä, että valtioneuvosto seuraa kuntatalouden kehitystä ja yksittäisten kuntien kokonaisverotuottojen muutoksia.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 82/2020 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö VaVM 10/2020 vp

Helsingissä 16.6.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Johannes Koskinen sd
varapuheenjohtaja Esko Kiviranta kesk
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Tarja Filatov sd
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Vilhelm Junnila ps
jäsen Anneli Kiljunen sd
jäsen Jari Koskela ps
jäsen Elina Lepomäki kok
jäsen Pia Lohikoski vas
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Arto Pirttilahti kesk (osittain)
jäsen Jussi Saramo vas
jäsen Iris Suomela vihr
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Markku Eestilä kok (osittain)
varajäsen Sari Essayah kd
varajäsen Mari Holopainen vihr (osittain)
varajäsen Jani Mäkelä ps (osittain)
varajäsen Lulu Ranne ps
varajäsen Veronica Rehn-Kivi r

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ilkka Lahti